

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1962

N:o 41.

Innehåll: N:o 41. Instruktion för polisinsrättningen i Mariehamn.

N:o 41.

I N S T R U K T I O N

för polisinsrättningen i Mariehamn.

Med stöd av 14 § förordningen den 15 juni 1961 om polisväsendet i landskapet Åland (18/61) har landskapsstyrelsen, efter att hava inhämtat landshövdingens i landskapet Åland yttrande, utfärdat följande instruktion:

1 kap.

Polisinsrättningen och dess avdelningar.

1 §.

Polisinsrättningen i Mariehamn, vars chef är polismästare, skall inom stadens område upprätthålla allmän ordning och säkerhet, förebygga brott samt verkställa undersökning angående brott och i övrigt utföra annan verksamhet, som enligt förordningen den 15 juni 1961 om polisväsendet i landskapet Åland (18/61) samt övriga lagar och förordningar åligger polispersonalen i staden.

2 §.

Vid polisinsrättningen finnas följande avdelningar:

- 1) kansliet,
- 2) ordningsavdelningen och
- 3) brottmålsavdelningen.

Landskapsstyrelsen besluter vid behov om inrättande av byråer och sektioner, anslutna till någon av ovannämnda avdelningar.

3 §.

Envar avdelning skall handhava de åligganden, som höra till dess verksamhetsområde. Uppstår osäkerhet därom på vilken avdelning visst ärende ankommer, äger polismästaren härom bestämma och, när särskilda om-

ständigheter det kräva, även avvika från vad nedan är stadgat angående ärendenas fördelning på avdelningarna, så ock från stadgandena om avdelningarnas subordination.

4 §.

Kansliet skall handlägga ärenden, som angå:

- 1) polisinsrättningens allmänna administration;
- 2) registrering av in- och utgående skrivelser och cirkulär;
- 3) kassaförvaltningen och bokföringen;
- 4) personalen, såsom utnämningar, förordnanden, avsked, tjänstledigheter, avlöningar och disciplinära bestraffningar;
- 5) personalens hälsotillstånd;
- 6) delgivning inom polisinsrättningen;
- 7) sammanställande av statistiska uppgifter;
- 8) nöjestillställningar och allmänna möten;
- 9) tillstånd för inköp och innehav av skjutvapen och skjutförnödenheter samt explosiva ämnen;
- 10) tillstånd för inköp av giftiga ämnen;
- 11) tillstånd för innehav och transport av alkoholdrycker;
- 12) härbärgerings- och förplägningsrörelser;
- 13) redovisning av saköresmedel och staten eller landskapet tillkommande ersättningsbelopp, som på grund av publicerade efterlysningar influtit ävensom skatt på motorfordon samt övriga skattemedel, som i form av stämpelskatt uppbäras;
- 14) redovisning av egendom, som omhändertagits eller beslagtogs av polisinsrättningen;

- 15) utländska medborgare;
- 16) utrikespass och redovisning av desamma ävensom identitetskort och tillförlitlighetsintyg;
- 17) motorfordonstrafiken, såvitt ärendena icke ankomma på annan avdelning;
- 18) kontrollen över värnpliktiga;
- 19) på polisen ankommande åtgärder vid mantalsskrivningen;
- 20) lotterier och penninginsamlingar;
- 21) renskrivning av polisnärrettningens protokoll, skrivelser och övriga handlingar;
- 22) ärenden, som angå arkivvården; samt
- 23) till kansliet hänfödda övriga angelägenheter.

5 §.

På kansliet föras följande förteckningar och böcker:

- 1) diarium över anlända brev;
- 2) brevkoncept;
- 3) vid kassaförvaltningen behövlige böcker;
- 4) polisnärrettningens matrikel;
- 5) kortregister över polisnärrettningens personal;
- 6) kortregister över personalens hälsoundersökningar;
- 7) förteckning över särskilda intyg;
- 8) postbok över avsända tjänstebrev;
- 9) arkivförteckning;
- 10) förteckning över inventarier och utrustning;
- 11) förteckning över ordningsmän;
- 12) kortregister över i staden bosatta utlänningar;
- 13) kortregister över värnpliktiga;
- 14) kortregister över personer, vilka såsom brottslingar, för brott misstänkta eller lösdrivare blivit förhörda vid polisnärrettningen;
- 15) kortregister över motorfordon, körkort och trafikstillstånd samt förteckning över utgivna provnummerbrickor;
- 16) förteckning över utfärdade utrikespass;
- 17) förteckning över beviljade tillstånd för innehav och transport av alkoholdrycker;
- 18) förteckning över till straffanstalt förpassade personer;
- 19) kortregister över härbärgerings- och förplägningsrörelser;
- 20) förteckning över beviljade danstillstånd och tillstånd till förlängd öppethållningstid;
- 21) förteckning över beviljade inköps- och innehavstillstånd för skjutvapen och skjutförnödenheter; samt
- 22) övriga förteckningar och böcker, som äro nödvändiga för kansliet.

6 §.

Ordningsavdelningen skall:

- 1) upprätthålla allmän ordning och säkerhet;
- 2) övervaka trafiken inom stadens område;
- 3) övervaka, att bestämmelserna angående reglementerade näringar samt mått och vikt följas;
- 4) verkställa förhör och undersökningar angående ordningsföreseelser samt däröver upprätta protokoll;
- 5) omhändertaga och bevaka anhållna personer samt övervaka renhållningen i förvaringscellerna;
- 6) omhändertaga och vårda beslagtagna egendom;
- 7) verkställa regelbundna inspektioner på allmänna platser, biografier samt härbärgerings- och förplägningsrörelser;
- 8) verkställa delgivningar;
- 9) vid behov bistå socialnämnden, brandnämnden och andra myndigheter med handräckning;
- 10) vårda polisnärrettningens motorfordon och vapenförråd;
- 11) övervaka den yrkesmässiga motorfordonstrafiken;
- 12) omhänderhava polisnärrettningens tjänsteradioverksamhet;
- 13) föra adressregister för staden;
- 14) föra register över resande; samt
- 15) handlägga övriga ärenden, som hänföras till ordningsavdelningen.

7 §.

På ordningsavdelningen föras följande förteckningar och böcker:

- 1) kommenderingsbok, vari dagligen antecknas polismännens på avdelningen tjänstgöring;
- 2) dagbok över till polisstationen gjorda anmälningar med anteckningar om därav föranledda åtgärder;
- 3) dagbok över fylleriföreseelser;
- 4) förteckning över anhållna personer;
- 5) register över stadens invånare;
- 6) register över resande;
- 7) förteckning över beslagtagna egendom;
- 8) dagbok över radiosamtal;
- 9) kördagbok för tjänstebil; samt
- 10) övriga förteckningar och böcker, som äro nödvändiga i avdelningens verksamhet.

8 §.

Brottmålsavdelningen skall:

- 1) verkställa utredning och undersökning

av egentliga brott samt särskilt bekämpa yrkes- och vanemässig brottslighet;

2) övervaka för brottslig verksamhet kända personer;

3) verkställa undersökningar av självmord, örnkningsolyckor, eldsvådor och andra olycksfall samt från ordningsavdelningen möjligen överförda fall;

4) övervaka villkorligt frigivna personer;

5) hava tillsyn över lösdrivare och personer, som föra ett osedligt leverne;

6) verkställa delgivningar;

7) vid behov bistå socialnämnden, brandnämnden och andra myndigheter med handräckning;

8) upprätta protokoll över brottsundersökningar och andra ärenden, vilka skola hänskjutas till domstol eller annan myndighet;

9) taga fingeravtryck av samt upptaga övriga signalement på anhållna personer enligt vad därom särskilt är stadgat och överstyra dessa uppgifter till Centralkriminalpolisen;

10) omhänderhava hittegods och dess bokföring; samt

11) handlägga övriga ärenden, som hänföras till brottmålsavdelningen.

9 §.

På brottmålsavdelningen föras följande förteckningar och böcker:

1) kommenderingsbok, vari dagligen antecknas polismännens vid avdelningen tjänstgöring;

2) dagbok över till avdelningen gjorda anmälningar med anteckningar om därav föranledda åtgärder;

3) förteckning över anhållna personer;

4) förteckning över villkorligt frigivna personer, som stå under avdelningens övervakning;

5) register över signalement och personalia för brottslingar;

6) förteckning över hittegods; samt

7) övriga förteckningar och böcker, som äro nödvändiga i avdelningens verksamhet.

10 §.

Polisinrättningens avdelningar skola vid behov giva varandra handräckning.

11 §.

Ordningsavdelningens tjänstelokaliteter benämnas polisstation. För ordning och snygghet på polisstationen ansvarar vakthavande konstapel, som även svarar för, att obelöriga ej uppehålla sig på polisstationen.

12 §.

Till polisstationen gjord anmälan mottages av vakthavande konstapeln, som vidtager de åtgärder, vilka anmälan närmast giver anledning till. Under kanslitid bör anmälaren hänvisas till den avdelning, som kommer att handlägga ärendet, men i skyndsamma fall bör vakthavande konstapel av anmälaren emedelbart emottaga alla de uppgifter, som erfordras för ärendets fortsatta behandling.

13 §.

På polisstationen bör finnas:

1) polismästarens dagorder;

2) polisinrättningens instruktion och arbetsordning;

3) karta över polisdistriktet;

4) tjänstgöringslista;

5) semesterlista;

6) förteckning över polisinrättningens befattningshavares adresser och telefonnummer;

7) telefonkatalog;

8) "Polisunderrättelser";

9) turlistor för buss-, båt- och flygtrafiken; samt

10) avskrift av resolutioner, som beröra offentliga nöjen.

2 kap.

Befattningshavarnas åligganden.

14 §.

Högsta inseendet över polisinrättningen tillhör:

landshövdingen, som företräder statens polisförvaltning, och landskapsstyrelsen, som företräder landskapets polisförvaltning.

Polismästarens och polispersonalens personliga förman är äldre landskapssekreteraren.

15 §.

Vid polisinrättningen utövas förmanskap i följande ordning:

1) polismästaren;

2) kommissarien;

3) överkonstaplarna.

Vakthavande konstapel är utom kanslitid förman för alla konstaplar vid polisstationen.

16 §.

Polismästaren skall:

1) leda polisinrättningens arbete;

2) företräda polisinrättningen gentemot andra myndigheter;

3) övervaka kommissariens och avdelning-

arnas arbete samt tillse, att personalen fullgör sina åligganden;

4) minst tvenne gånger årligen inspektera inrättningens avdelningar;

5) mottaga och fördela till polisnrättningsen ankommande post;

6) handhava polisnrättningsens ekonomi samt godkänna verifikaten och avgiva månatliga kassarapporter till landskapsstyrelsen;

7) granska polisundersökningsprotokoll och övriga handlingar, som översändas till allmänna åklagaren eller domstol;

8) behandla och avgöra ärenden angående skjutvapen och skjutförnödenheter;

9) utfärda utrikespass samt identitets- och tillförlitlighetsintyg;

10) behandla och avgöra ansökningar angående körkort och körtillstånd samt under-teckna därtill hörande beslut;

11) fullgöra de uppgifter, som enligt landskapslagen om socialhjälp i landskapet Åland (ÅFS 21/56), lagen om lösdrivare (FFS 57/36) och lagen om värden av dem, som missbruka berusningsmedel (FFS 96/61) åligga polischefen; samt

12) för övrigt fullgöra vad i 16 § förordningen den 15 juni 1961 om polisväsendet i landskapet Åland (ÅFS 18/61) och annorstädes är stadgat.

17 §.

Kommissarien är chef för såväl ordningsavdelningen som brottmålsavdelningen.

Kommissarien skall:

1) på tid, som polismästaren bestämmer, vara anträffbar för allmänheten;

2) till polismästaren skyndsamt rapportera om sådana händelser, vilka omedelbart böra bringas till hans kännedom;

3) varje vardag till polismästaren avgiva redogörelse över inom polisnrättningsens förvaltningsområde sedan föregående redogörelse timade händelser;

4) uppgöra och för polismästarens godkännande föredraga kommenderingslista för personalen;

5) tillse, att honom underlydande polismän äger nödig kännedom om lagar, förordningar och bestämmelser angående tjänsteverksamheten;

6) tillse, att personalen äger tillräcklig kännedom om handhavandet av vapen och andra tekniska hjälpmedel;

7) övervaka, att honom underlydande polismän omsorgsfullt fullgöra sina tjänsteåligganden;

8) hos polismästaren göra framställningar om avdelningarnas verksamhet;

9) personligen verkställa undersökningar och förhör i ärenden av större betydelse även som i övriga ärenden, där han finner sådant rödvändigt eller polismästaren därom förordnat;

10) om polismästaren så förordnat, under-teckna skrivelser, vilka angå anhållan om handräckning hos andra myndigheter, även som besvara skrivelser med anhållan om handräckning;

11) övervaka skötseln av polisnrättningsens vapen och ammunition;

12) avgöra frågor angående hittegods, samt övervaka skötseln av hittegodset och dess bokföring;

13) handhava frågor, som beröra efterlysningar eller återkallande av sådana, samt sköta korrespondensen angående sådana ärenden;

14) övervaka, att bestämmelserna angående biografer och filmförevisningar följas;

15) handhava ärenden, som beröra registerböcker för motorfordon;

16) uppgöra erforderliga statistiska översikter angående brottsligheten; samt

17) fullgöra övriga uppdrag, vilka av polismästaren anbefallas.

18 §.

Överkonstapeln vid ordningsavdelningen skall biträda kommissarien samt övervaka konstaplarnas vid avdelningen verksamhet och i övrigt fullgöra de åligganden, som av polismästaren eller kommissarien anbefallas.

Överkonstapeln ansvarar för skötseln av:

1) adressregistret;

2) radioanläggningen och tjänstefordon; samt

3) inrättningens inventarieförteckning.

Överkonstapeln skall förrätta de undersökningar och förhör, vilka på grund av gjorda anmälningar eller inträffade ordningsföreseelser ankomma på avdelningen att utreda.

19 §.

Överkonstapeln vid brottmålsavdelningen skall biträda kommissarien samt övervaka konstaplarnas vid avdelningen verksamhet och i övrigt fullgöra de åligganden, som av polismästaren eller kommissarien anbefallas.

Överkonstapeln ansvarar för skötseln av:

1) hittegodset, dess bokföring och förvaring;

- 2) avdelningens signalementsregister; samt
3) kortregistret över brottslingar.

20 §.

Polismästaren förordnar befattningshavarna till tjänstgöring på viss avdelning.

21 §.

Kanslister och maskinskriverskor fullgöra sina kansligöromål såsom polismästaren bestämmer.

22 §.

Manskapet vid ordningsavdelningen utför patrulltjänst och vakttjänst samt fullgör övriga uppdrag, som av förman anbefallas. Konstapel i patrulltjänst skall förebygga förseelser och brott, tillse att allmän ordning och säkerhet upprätthålles, att trafiken fortlöper utan störningar och att trafikanterna följa gällande lagar och föreskrifter. Då brott eller förseelse uppdagas, skall den skyldiges identitet utredas och vittnenas personalia upptecknas, samt, då omständigheterna det påkalla, den skyldige anhållas. Om brott eller olycka av större omfattning inträffat, skall brotts- eller olycksplatsen avspärras.

Då patrull- eller vakttjänst avslutas, bör rapport avläggas på polisstationen till förman eller vakthavande konstapeln.

23 §.

Om polisman icke kan återställa ordningen eller är i behov av handräckning, bör han omedelbart meddela därom till polisstationen.

24 §.

Personalen vid brottsmålsavdelningen skall efter uppgjord tjänstgöringslista fullgöra sina åligganden enligt av polismästaren eller kommissarien givna order. Om händelser, vilka hava betydelse för eller inverka på polisens arbete, bör befälet omedelbart underättas.

25 §.

Patrullerande och vakthavande konstaplar bära föreskriven uniform. Brottmålsavdelningens personal är befriad från skyldigheten att bära uniform utom då polismästaren anordnande bestämmer. Befälet och underbefälet må i inre tjänstgöring uppträda i civil klädsel enligt vad polismästaren bestämmer. Polisman i tjänst skall bära föreskrivet tjänstemärke.

26 §.

Fullgöra flera polismän av samma grad samma tjänsteuppdrag, utövas förmanskapet av

den, som är därtill utsedd eller, om förman ej är utsedd, av den i tjänsten äldste.

27 §.

Vid förfall för polismästaren fullgör kommissarien hans tjänsteåligganden.

Vid förfall för kommissarien fullgör polismästaren hans tjänsteåligganden.

28 §.

Förman skall såväl i som utom tjänsten vara ett gott exempel för sina underlydande. Han bör bemöta sina underlydande säkligt och rättvist samt vid behov tillrättavisa dem utan att väcka onödig uppmärksamhet hos obehöriga.

Polisman skall visa sin förman aktning och uppmärksamhet samt snabbt och omsorgsfullt fullgöra av honom givna lagliga order.

3 kap.

Resättande av befattning, tjänstledighet och avsked.

29 §.

Angående kompetensfordringarna för erhållande av befattning såsom kommissarie, överkonstapel, äldre eller yngre konstapel, kanslist eller inom övrig kanslipersonal äga de i riket gällande bestämmelserna motsvarande tillämpning, med undantag likväl av stadgandena om fulljord värnplikt.

Landskapsstyrelsen kan vid behov medgiva lätnad i kompetensfordringarna för sökande till de i 1 mom. omnämnda befattningarna.

30 §.

Då befattning vid polisrättningen blivit ledig skall polismästaren kungöra den att ansökas inom 30 dagar. Kungörelsen bör meddelas i polismästarens dagorder, i landskapet utkommande dagstidning samt i en facktidning.

Sökande till lediganslagen befattning bör till polismästaren inlämna skriftlig ansökan och därtill bilägga föreskriven utredning om kompetens, ålder, frejd, hälsotillstånd och kroppsbyggnad.

Polismästaren skall insända ansökningarna jämte sökandenas straffregisterutdrag och annan tilläggsutredning samt eget utlåtande till landskapsstyrelsen.

31 §.

Om personalens vid polisrättningen se-

mester gäller vad därom är särskilt stadgat.

Polismästaren är berättigad att vid behov bevilja sina underlydande högst tre dygns ledighet.

32 §.

Tjänstledighet beviljas av landskapsstyrelsen. Skriftlig ansökan därom bör inlämnas till polismästaren, som översänder densamma till landskapsstyrelsen jämte eget utlåtande samt förslag om tjänstens handhavande under ledigheten.

Över beviljade tjänstledigheter bör anteckning göras i polisnrättingens matrikel.

33 §.

Skriftlig ansökan om avsked bör inlämnas till polismästaren minst 30 dagar före den dag, från vilken avsked begäres. Av särskilda skäl må ansökan inlämnas även senare.

4 kap.

Särskilda bestämmelser.

34 §.

Polisman skall skydda enskilda personer, så ock enskild och allmän egendom mot rättstridigt angrepp samt förebygga olycksfall. Han skall ock övervaka personer, kända för kriminell läggning eller med fallenhet för lösdriveri.

35 §.

Polisman skall göra sig noggrant förtrogen med författningar, instruktioner och av förman givna order och föreskrifter, som han i sin tjänstgöring bör följa.

36 §.

Polisman skall övervaka, att brandfara ej uppstår, och vidtaga åtgärder för avvärijande av sådan fara.

Om eldsvåda utbrutit, skall polisman, som befinner sig i närheten av brandplatsen, alarmera brandkåren, skynda till brandplatsen, och omedelbart vidtaga åtgärder för begränsande av brandfaran och skyddande av människoliv.

Sedan brandkåren anlänt till brandplatsen, skall polisman övervaka, att allmän ordning upprätthålles och brott förebygges.

37 §.

Om det för upprätthållande av allmän ordning är nödvändigt, äger polismän anhålla den, som uppträder störande eller utgör en

fara för den allmänna ordningen. Anhållande skall även verkställas, om det är nödvändigt för att förebygga en straffbar handling och om ett dylikt förebyggande hör till polis- mans åligganden.

Anhållen person skall omedelbart föras till polisstationen och underkastas förhör. Vid förhöret bör en ojävig person närvara och protokoll föras. I övrigt förfäres med den anhållne såsom förordningen den 19 december 1889 om införande av strafflagen stadgar.

Om anhållande av militärperson stadgas särskilt.

38 §.

Polisman skall i sin tjänstgöring visa gott omdöme, tjänstvillighet och vaksamhet.

39 §.

Polisman skall vid olycksfall och i övrigt, då det är möjligt utan att hans tjänsteåliggande åsidosättes, vara barn, sjuklingar och åldringar behjälplig samt på anhållan giva allmänheten upplysningar och råd.

Mot allmänheten skall polisman uppträda artigt, värdigt och beslutsamt och ej inlåta sig i träta. Blir polisman på allmän plats förolämpad genom ord eller åthävor, skall sådant ej besvaras.

För verkställande av åtgärd, som ankommer på polisman får strängare medel än nödvändigt icke användas. Våld må tillgripas endast om det är oundvikligen nödvändigt.

40 §.

Om polisens tjänsteåtgärder samtidigt påkallas av olika anledningar, skall han i första hand utföra det uppdrag, som han anser vara mest angeläget.

41 §.

Polisman må icke för obehörig yppa sådant, som han i sin tjänsteutövning erhållit kännedom om och som antingen helt och hållet bör förbli en tjänstehemlighet eller först vid en senare tidpunkt får komma till allmänhetens kännedom.

Uppgifter om polisnrättingens verksamhet får till tidningspressen givas endast av polismästaren eller av honom därtill befullmäktigad polisman. Uppgifterna böra vara objektiva. Förfaringssätt, som använts vid undersökningar, samt namn och uppgifter på polismän, som deltagit i dem, få ej yppas.

42 §.

Polisman skall fullgöra sina tjänsteåligganden utan hänsyn till enskilda intressen. Han bör särskilt undvika att sätta sig i skuld hos någon, vars verksamhet han som polisman skall övervaka, eller att anlita sådan person som borgesman.

43 §.

Polisman bör iakttaga ett vårdat uppträdande. Hans tjänsteuniform bör vara reglementsenlig.

Polisman må icke under tjänstgöring förtära alkoholhaltiga drycker, ej heller uppträda påverkad av sådana drycker.

44 §.

Polisman må icke utan tillstånd av landskapsstyrelsen bo utanför stadens område.

Då polisman under sin fritid ämnar avlägsna sig från staden, skall han därom anmäla på sätt, som bestämmes av polismästaren.

Noggrann adress under tjänstledighet och semester bör meddelas polisinsrättningens kansli.

45 §.

Då polisman på grund av sjukdom är förhindrad att sköta sin tjänst, skall han såvitt möjligt omedelbart anmäla till sin förman om detta.

Mariehamn, den 4 december 1962.

Om polisman insjuknar under fritid, skall ovannämnda anmälan göras såvitt möjligt en timme innan tjänstgöringen skulle börja. Bliver sjukdomen icke hävd inom tre dagar, skall läkarintyg inlämnas till polismästaren. På anfordran av polismästaren bör även i andra fall läkarintyg företes.

46 §.

Tjänstgöringslistorna för polispersonalen fastställas av polismästaren. Vid uppgörande av listorna böra bestämmelserna om arbetstid beaktas.

47 §.

Polisman, som är fri från tjänstgöring, skall utföra tjänsteförrättningar, som förman av särskild anledning anbefaller.

Inträffar tillbud av katastrofnatur under polismans fritid, skall han utan särskild uppmaning skyndsamt anmäla sig till tjänstgöring.

48 §.

Denna instruktion träder i kraft den 1 januari 1963.

Genom densamma upphäves instruktionen den 16 januari 1934 för polischefen och polispersonalen vid polisinsrättningen i Mariehamn (1/34).

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd HUGO JOHANSSON

Äldre landskapssekreterare Jan-Erik Lindfors